

MAGDALENA BANASIK, WIKTORIA BOCHEŃSKA, WIKTORIA DZIUBACZKA, ALEKSANDRA BODZIONY¹

Prawne aspekty walki z dezinformacją i fake newsami w przestrzeni internetowej

1. Wprowadzenie

W dobie społeczeństwa informacyjnego nieodłącznym elementem w życiu każdego człowieka stała się przestrzeń internetowa, co z kolei wiąże się szybkim przepływem informacji, a te nie zawsze są prawdziwe. Obecnie odbiorcami treści znajdujących się w Internecie są zarówno osoby starsze, jak i młodzi ludzie, stąd niezależnie od wieku każdy może stać się ofiarą dezinformacji. W obliczu tego problemu wiele osób nie jest świadomych, jak się bronić, i czuje zwątpienie w skuteczność przepisów prawnych w tym zakresie. Z tego powodu szczególnego znaczenia nabiera potrzeba budowania świadomości społecznej w zakresie prawnych aspektów tego zagadnienia.

W celu właściwego zrozumienia przedstawianej problematyki istotne jest przytoczenie i dokładne omówienie pojęć „dezinformacja” oraz „fake news”. Samo pojęcie dezinformacji jest stosunkowo nowe; po raz pierwszy zostało użyte w XIX w. Eksperti z krajów członkowskich Unii Europejskiej podjęli się określenia znaczenia tego słowa. Zgodnie z nim jest to „fałszywa, niedokładna lub wprowadzająca w błąd informacja, stworzona, zaprezentowana i rozpowszechniona dla zysku lub rozmyślnego spowodowania szkody publicznej”². Co za tym idzie, jest to działanie polegające na rozpowszechnianiu

1 Magdalena Banasik – Instytut Prawa, Ekonomii i Administracji, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, e-mail: magdalena.banasik@student.up.krakow.pl; Wiktoria Bocheńska – Instytut Prawa, Ekonomii i Administracji, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, e-mail: wiktoria.bochenska@student.up.krakow.pl; Wiktoria Dziubaczka – Instytut Prawa, Ekonomii i Administracji, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, e-mail: wiktoria.dziubaczka@student.up.krakow.pl; Aleksandra Bodziony – Instytut Prawa, Ekonomii i Administracji, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie e-mail: aleksandra.bodziony@student.up.krakow.pl.

2 Dane ze strony internetowej: <https://www.gov.pl/web/baza-wiedzy/rozpoznawanie-nieprawdziwych-informacji> (2.04.2024).

falszywych lub zmanipulowanych informacji, które bezpośrednio wpływają na ich odbiorcę. Na dezinformację składają się złośliwe lub szkodliwe wiadomości (ang. *malinformation*), czyli informacje prawdziwe, mające na celu wyrządzenie komuś krzywdy, oraz dezinformacja niezamierzona (ang. *misinformation*), która jest rezultatem braku wiedzy lub kontekstu, co prowadzi do powielania nieprawdziwych informacji. Nieustający rozwój mass mediów jest determinantem szerzącej się dezinformacji. Analizując pojęcie dezinformacji, nie sposób nie wspomnieć o fake newsach, które są nieodłącznym zjawiskiem towarzyszącym pierwszemu z omawianych pojęć. Określenie „fake news” pochodzi z języka angielskiego, co w przełożeniu na język polski oznacza fałszywe wiadomości. Są to zazwyczaj krótkie wpisy przekazujące zniekształcone lub nieprawdziwe informacje. Charakterystyczne jest to, że ich celem jest wprowadzenie drugiej osoby w błąd oraz że budzą one kontrowersje. Fake newsy mogą przybierać różne formy. Najczęściej występują jako informacje sprzeczne i nieprawdziwe. Niekiedy mogą być przedstawiane w sposób selektywny, tak aby odbiorca został wprowadzony w błąd. Istnieją również informacje zmanipulowane, w których usunięcie konkretnego zdania lub fragmentu skutkuje całkowitą zmianą sensu wypowiedzi, a to w konsekwencji może wspierać określoną tezę.

2. Teoretyczne podejście do walki z dezinformacją

Rozpowszechnianie treści związanych z fałszywymi informacjami uregulowane jest w różnych aktach prawnych, które obejmują wiele obszarów stosunków społecznych. Podstawę prawną można naleźć m.in. w: prawie prasowym, prawie cywilnym, prawie karnym, ustawie o świadczeniu usług drogą elektroniczną oraz Ustawie z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi.

W prawie prasowym, a dokładniej w ustawie z dnia 26 stycznia 1984 r., została w szczególności omówiona działalność prasowa wydawnicza oraz dziennikarska. Artykuł 6 ust. 1³ ukazuje, jak ważne jest to, by w prasie przedstawiać informacje i zjawiska w sposób prawdziwy i rzetelny. Z kolei z art. 12 wynikają obowiązki i ograniczenia dziennikarza, m.in. zachowanie szczególnej staranności przy zbieraniu i ujawnianiu danych materiałów prasowych, a co najważniejsze: to na dziennikarzu spoczywa obowiązek dokładnego sprawdzenia tych informacji i podanie ich źródła⁴. Jednakże podawanie nieprawdziwych informacji nie skutkuje karą. Autor lub inne osoby odpowiedzialne za opublikowanie danego materiału ponoszą natomiast odpowiedzialność cywilną.

3 Ustawa z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną, Dz.U. 2002, nr 144, poz. 1204, art. 6 ust. 1.

4 *Ibidem*, art. 12.

Na rozpowszechnianie fake newsów można też spojrzeć w aspekcie prawa cywilnego⁵. To właśnie ta gałąź prawa chroni dobra osobiste osób fizycznych i prawnych. W sytuacji rozpowszechniania czy powielania treści niezgodnych z prawdą może dojść do naruszenia wyżej wspomnianych dóbr osobistych wymienionych w art. 23 Kodeksu cywilnego, tj. zdrowia, wolności, swobody sumienia, nazwiska lub pseudonimu, wizerunku, tajemnicy korespondencji, nietykalności mieszkania, twórczości naukowej, artystycznej, wynalazczej i racjonalizatorskiej. W związku z tym, jeżeli jakaś osoba dopuści się naruszenia czyichś dóbr osobistych w wyniku rozpowszechnienia fałszywych informacji, będzie się to wiązać z możliwością żądania przez osobę poszkodowaną usunięcia skutków takiego naruszenia, w tym złożenia przez pokrzywdzonego oświadczenia o odpowiedniej treści i w określonej formie. Przewiduje się również żądanie dokonania zadośćuczynienia pieniężnego, jak i wpłacenie danej kwoty na określony cel społeczny⁶.

W prawie karnym samo rozpowszechnianie fałszywych informacji nie podlega karze. Zgodnie z art. 212 Kodeksu karnego (dalej: k.k.) w przypadku zniesławienia kluczowy jest akt pomawiania, a nie prawdziwość wypowiedzi innych osób⁷. W kodeksowym kontekście zniesławienie dotyczy reputacji zewnętrznej podmiotu. Akt zniesławienia może wpłynąć na wizerunek osoby, utratę zaufania do niej czy też poniżenie jej w oczach osób trzecich. W świetle art. 213 § 2 k.k., jeżeli osoba publicznie podnosi lub rozgłasza prawdziwy zarzut, to nie popełnia ona przestępstwa określonego w art. 212 § 1 lub 2 w odniesieniu do postępowania wobec osoby pełniącej funkcję publiczną.

Rozpowszechnianie informacji nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd może być w pewnych sytuacjach traktowane jako czyn nieuczciwej konkurencji. Zgodnie z art. 14 ust. 1 Ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji czynem nieuczciwej konkurencji jest rozpowszechnianie nieprawdziwych bądź wprowadzających w błąd wiadomości o sobie lub danym przedsiębiorcy/przedsiębiorstwie w celu przysporzenia korzyści albo wyrządzenia szkody⁸.

3. Propozycja rozwiązań prawnych

Problem dezinformacji i fake newsów jest problemem globalnym. Dezinformacja może mieć wiele źródeł, które nie zamykają się w obrębie jednego kraju. Propagatorzy, czyli osoby, które szerzą nieprawdziwe informacje, mogą działać globalnie, np. udostępniając, dodając kolejne nieprawidłowości, a nawet

5 Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, Dz.U. 1964, nr 16, poz. 93, art. 23.

6 *Ibidem*, art. 24.

7 Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, Dz.U. 1997, nr 88, poz. 553, art. 212.

8 Ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, Dz.U. 1993, nr 47, poz. 211, art. 14.

tłumacząc je na obce języki, przez co grono odbiorców stale się powiększa. Dlatego tak ważna jest współpraca międzynarodowa w zakresie zwalczania dezinformacji⁹.

Aby ta walka była możliwa oraz skuteczna, konieczne są rozwiązania prawne na szczeblu międzynarodowym. Dlatego też na poziomie UE działania w tym celu podjęła Komisja Europejska. Zapowiedziane w komunikacie Komisji Europejskiej z kwietnia 2018 r. wsparcie dla utworzenia niezależnej europejskiej sieci weryfikatorów faktów polega na organizowaniu warsztatów i konferencji poświęconych tej problematyce¹⁰. Nagłośnienie problemu i szerzenie wiedzy na ten temat doprowadziło do utworzenia różnych inicjatyw w państwach członkowskich oraz zawiązania między nimi współpracy. Co więcej, Komisja Europejska od 2013 r. finansuje prowadzenie badań czy wprowadzanie innowacji, które służą rozwojowi nowych technologii, a te z kolei są pomocne w dokonaniu oceny wiarygodności treści publikowanych w przestrzeni internetowej¹¹.

Odnosząc się do konkretnych państw członkowskich Unii Europejskiej, można przywołać Francję, w której obowiązuje ustawa o zwalczaniu manipulowania informacją¹². Zgodnie z francuską ustawą w okresie wyborczym zakazane jest publikowanie nieścisłych lub wprowadzających w błąd stwierdzeń bądź podejrzeń, które mogłyby wpłynąć na uczciwość wyborów oraz które są masowo rozpowszechniane w Internecie w sposób umyślny czy też z wykorzystaniem sztucznej inteligencji. Z kolei w Niemczech przyjęto ustawę, która ma na celu poprawę egzekwowania prawa w sieciach społecznościowych¹³. Platformy objęte tą ustawą zobowiązane są do usuwania w ciągu 24 godzin treści, które w jawny sposób są niezgodne z prawem, oraz spoczywa na nich obowiązek usuwania fałszywych wiadomości w ciągu 7 dni. Kolejnym przykładem, nad którym warto się pochylić, jest Norwegia, w której powstały inicjatywy: Faktisk oraz Reader Critic¹⁴. Inicjatywy w głównej mierze skupiają się na weryfikowaniu informacji pojawiających się w norweskich mediach oraz mediach społecznościowych. Strony te powstały z pomysłu trzech najbardziej znanych norweskich mediów w odpowiedzi na poszerzający się problem fake newsów. Reader Critic¹⁵ odnosi się do weryfikacji informacji zamieszczanych w prasie, co pozwala potencjalnemu czytelnikowi zwiększyć zaufanie do przekazywanych treści. Warto się również odnieść do rozwiązań przyjętych przez Wielką Brytanię: w 2019 r. sporządzono raport, który wskazywał, że

9 Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, *Zwalczanie dezinformacji w Internecie: podejście europejskie*, Bruksela, 26.4.2018 r. COM(2018) 236 final.

10 *Ibidem*.

11 A. Ogrodowczyk et al., *Departament Strategii Biura KRRiT*, Warszawa 2020, s. 39.

12 *Ibidem*, s. 40.

13 *Ibidem*, s. 45.

14 *Ibidem*, s. 49.

15 *Ibidem*, s. 51.

to rząd bierze odpowiedzialność za egzekwowanie przejrzystości w środowisku cyfrowym oraz odpowiada za regulacje prawne w tym zakresie. Raport ten stał się podstawą konsultacji rządowych w celu opracowania nowych regulacji prawnych. Efektem prac legislacyjnych ma być przyjęcie kodeksu postępowania, który będzie zobowiązywać media społecznościowe do zagwarantowania dostępu do informacji wysokiej jakości, a także do ochrony użytkowników przed szkodliwymi treściami. Kodeks w głównej mierze ma zapewnić ochronę odbiorców¹⁶.

Odnosząc się do przytoczonych przykładów działań walki z dezinformacją przyjętych przez kraje Europy, warto rozważyć wprowadzenie podobnych rozwiązań w Polsce. Jednym z priorytetów państwa chcącego stawiać czoła dezinformacji powinna być inwestycja w edukację medialną i cyfrową. To programy edukacyjne prowadzone w szkołach, na uniwersytetach oraz w ramach kampanii społecznych uczą ludzi rozpoznawania dezinformacji, krytycznego myślenia i oceny wiarygodności źródeł informacji. Jednak programom edukacyjnym powinna towarzyszyć weryfikacja faktów¹⁷. Jej funkcjonowanie możliwe jest dzięki tworzeniu niezależnych organizacji, które odpowiadają za dostarczanie rzetelnych informacji, analiz dotyczących fałszywych informacji oraz pomagają w ograniczaniu ich wpływu na społeczeństwo. Obligatoryjnym elementem przeciwdziałania dezinformacji powinno być wprowadzanie regulacji i standardów, które będą promować przejrzystość i transparentność w przekazie informacyjnym, np. nakaz podawania źródła informacji. Wraz z rozwojem mediów nieuniknione jest również stałe poszerzanie technologicznych narzędzi i algorytmów wspomagających wykrywanie i eliminowanie dezinformacji w sieci chociażby za pomocą filtrowania treści fałszywych lub podejrzanych. Aby wyżej wymienione rozwiązania były możliwie najbardziej skuteczne, konieczna jest współpraca międzynarodowa, w której ramach dochodziłoby do wymiany informacji, najlepszych praktyk oraz strategii w zwalczaniu dezinformacji. Współpraca na poziomie międzynarodowym może z kolei przyczynić się do przeciwdziałania globalnej dezinformacji.

4. Wyzwania i perspektywy

Rosnąca determinacja w walce z dezinformacją i fake newsami wzorowana jest na państwach zachodnich, które mają szerszy rozwinięty system przeciwdziałania tym zjawiskom niż Polska. Kraje te skupiają się na działaniu w obrębie czterech głównych filarów:

1. systemowego rozwiązania, które angażuje organy administracji rządowej;
2. wsparcia organizacji pozarządowych, które działają w obszarze przeciwdziałania dezinformacji;

¹⁶ *Ibidem*, s. 53.

¹⁷ Dane ze strony internetowej: <https://www.gov.pl/web/5g/walka-z-dezinformacja-w-mediach-spolesnosciovych-o-czym-nalezy-wiedziec?> (2.04.2024).

3. nawiązywania współprac międzynarodowych, organizowania kampanii społecznych oraz tworzenia programów szkoleniowych;
4. rozwiązań prawnych, które wskazują wprost na przestępczy charakter działań godzących w prawo obywateli do rzetelnych informacji¹⁸.

Aby sprostać wyzwaniom w walce z dezinformacją w Polsce, pojawiła się wola stworzenia systemowych rozwiązań, których celem będzie ochrona polskiej przestrzeni informacyjnej. W związku z tym na podstawie rozporządzenia z 11 sierpnia 2022 r. powołano Pełnomocnika Rządu do spraw Bezpieczeństwa Przestrzeni Informacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej. Jego działalność skupiała się na wykrywaniu, monitorowaniu i neutralizowaniu zagrożeń informacyjnych wymierzonych przeciwko Polsce. Te działania uszczegółowione zostały z kolei do:

1. identyfikacji i analizy działań informacyjnych wymierzonych w bezpieczeństwo, interesy i wizerunek Rzeczypospolitej Polskiej;
2. identyfikacji podmiotów zagranicznych, które prowadzą i podejmują działania informacyjne przeciwko interesom Rzeczypospolitej Polskiej;
3. realizacji działań mających na celu przeciwdziałanie identyfikowanym zagrożeniom dla bezpieczeństwa przestrzeni informacyjnej Rzeczypospolitej¹⁹.

Kolejnym ważnym obszarem działań pełnomocnika było budowanie odporności przestrzeni informacyjnej, która opiera się na: upublicznianiu opracowań dotyczących bezpieczeństwa przestrzeni informacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej, podejmowaniu działań informacyjnych oraz koordynowaniu działań komunikacyjnych.

W obliczu wyzwań i perspektyw pełnomocnik miał również angażować się w budowanie i rozwijanie odporności społeczeństwa polskiego na działania dezinformacyjne. Państwo, w którym obywatele są świadomi zagrożeń oraz są wyposażeni w umiejętność krytycznego myślenia i potrafią prawidłowo oceniać jakość informacji, charakteryzuje się większą odpornością na wrogie działania informacyjne²⁰.

5. Wnioski

Analiza aspektów prawnych opisanych w artykule wskazuje jednoznacznie, że dotychczasowe i nowe przepisy prawne mogą odegrać kluczową rolę w przeciwdziałaniu powstawaniu dezinformacji oraz fake newsów w sieci, jednak ich

18 A. Kołodziej, *Wyzwania w obszarze tworzenia rozwiązań systemowych dla przeciwdziałania dezinformacji w Polsce*, Kraków 2023, s. 42.

19 Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2022 r. w sprawie ustanowienia Pełnomocnika Rządu do spraw Bezpieczeństwa Przestrzeni Informacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej, Dz.U. 2022, poz. 1714.

20 *Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2020, s. 20–21.

skuteczność zależy od wielu czynników. Kluczowe będzie dostosowanie regulacji do dynamicznie rozwijającego się środowiska technologicznego, efektywne egzekwowanie przepisów oraz współpraca międzynarodowa. Ponadto prawo musi być wspierane przez edukację i budowanie świadomości wśród użytkowników Internetu, aby w pełni przeciwdziałać negatywnym skutkom dezinformacji.

Jak już wcześniej wskazano, przy pomocy przepisów prawnych społeczeństwo może przeciwdziałać powstawaniu i rozpowszechnianiu dezinformacji oraz fake newsów w Internecie. Warto podkreślić, że przeciwdziałanie i zwalczanie dezinformacji leży nie tylko w interesie obywateli, ale również instytucji państwa, które – jak wiadomo – są odpowiedzialne za zapewnienie bezpieczeństwa obywatelom. Skuteczność regulacji prawnych widać szczególnie na przykładzie rozwiązań wdrożonych przez wyżej wymienione państwa Europy. Dlatego warto odnieść się do współpracy na poziomie międzynarodowym i zwrócić uwagę na to, że efektywność tych rozwiązań jest w głównej mierze uzależniona od współdziałania na szczeblu międzynarodowym. Aby zwalczanie dezinformacji było ze sobą spójne, regulacjom prawnym powinny towarzyszyć programy edukacyjne, medialne i cyfrowe oraz nowe technologie, które wcale nie muszą być wrogiem i mogą okazać się pomocne w przeciwdziałaniu dezinformacji i fake newsom.

Odnosząc się do przedstawionych wyżej regulacji prawnych funkcjonujących na poziomie krajowym, nie ulega wątpliwości, że są one skuteczne, lecz niewystarczające. Powołując się na Ustawę z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe, można stwierdzić, że ustawa ta jest niezaprzeczalnie potrzebna, jednakże sama nie jest zdolna do zapewnienia ochrony całemu społeczeństwu, ponieważ odnosi się do konkretnych grup zawodowych związanych z udostępnianiem informacji w przestrzeni publicznej. Z kolei regulacje zawarte w Kodeksie cywilnym nie nakładają bezpośrednio sankcji wynikających z rozpowszechniania dezinformacji; kładą jedynie nacisk na ochronę dóbr osobistych. Co więcej, Kodeks karny nie przewiduje żadnych sankcji w związku z rozpowszechnianiem nieprawdziwych informacji. To pokazuje, że rozwiązania prawne przyjęte na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie są wystarczające i potrzebują modyfikacji bądź poszerzenia, a może i nawet wprowadzenia całkiem nowych regulacji, które będą chroniły społeczeństwo przed szkodliwością tego zjawiska.

To, co jest kluczowe w walce z dezinformacją, to świadomość, że bez zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego trudno przeciwdziałać dezinformacji. Społeczeństwo musi mieć świadomość, że jest to poważny problem. Jednak żadne działania nie będą skuteczne, jeśli pozostaną jedynie w sferze inicjatyw społecznych. Z tego powodu ważne jest, aby w systemie oświaty uregulowana została edukacja dzieci i młodzieży w kwestii istotności tego problemu i wynikających z niego zagrożeń. Nie oznacza to, że organizacje społeczne i pozarządowe są zbędne; wręcz przeciwnie: powinny się one uzupełniać, co pozwoliłoby na większe poczucie bezpieczeństwa i wzrost świadomości obywateli, szczególnie osób dorosłych.

Bibliografia

- Departament Strategii Biura KRRiT, *Fake news – dezinformacja online*, Warszawa 2020.
- Kołodziej A., *Wyzwania w obszarze tworzenia rozwiązań systemowych dla przeciwdziałania dezinformacji w Polsce*, Kraków 2023.
- Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, *Zwalczanie dezinformacji w Internecie: podejście europejskie*, Bruksela, 26.4.2018 r. COM(2018) 236 final.
- Ogrodowczyk A. et al., *Departament Strategii Biura KRRiT*, Warszawa 2020.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2022 r. w sprawie ustanowienia Pełnomocnika Rządu do spraw Bezpieczeństwa Przestrzeni Informacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej, Dz.U. 2022, poz. 1714.
- Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2020.
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, Dz.U. 1993, nr 47, poz. 211.
- Ustawa z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną, Dz.U. 2002, nr 144, poz. 1204.
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, Dz.U. 1964, nr 16, poz. 93.
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe, Dz.U. 1984, nr 5, poz. 24.
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, Dz.U. 1997, nr 88, poz. 553.

Netografia

- http://refleksje.amu.edu.pl/wpcontent/uploads/2018/07/re_2017_16_12.pdf (2.04.2024).
- https://cyberpolicy.nask.pl/wp-content/uploads/2019/04/Action_Plan_Against_Disinformation-1-Komunikaty-Komisji-Europejskiej-1.pdf (29.03.2024).
- https://cyberpolicy.nask.pl/wp-content/uploads/2019/04/Flash-Eurobarometer-464_en.pdf (29.03.2024).
- <https://www.gov.pl/web/5g/walka-z-dezinformacja-w-mediach-spolecznościowych-o-czym-należy-wiedzieć?> (2.04.2024).
- <https://www.gov.pl/web/baza-wiedzy/rozpoznawanie-nieprawdziwych-informacji> (2.04.2024).

Prawne aspekty walki z dezinformacją i fake newsami w przestrzeni internetowej

Streszczenie

Artykuł stanowi próbę przybliżenia zagadnienia dezinformacji i fake newsów w przestrzeni internetowej oraz planu działania w walce z nimi z uwzględnieniem prawnych aspektów tych pojęć. Czy wykorzystując dotychczasowe i nowe przepisy prawne, jesteśmy zdolni przeciwdziałać powstawaniu dezinformacji i fake newsów w sieci? Dzięki stosowaniu odpowiednich przepisów prawnych możliwe jest ograniczenie powstawania dezinformacji i fake newsów w Internecie, jednak efektywność przepisów zależy od ich właściwego wdrożenia oraz adaptacji do dynamicznie zmieniającego się środowiska cyfrowego. W artykule przeanalizowano tytułowe pojęcia – ich pierwsze użycia, znaczenia,

zastosowania – wraz z wprowadzeniem do problemu oraz jego istotności w kontekście społeczeństwa informacyjnego. Artykuł skupia się na analizie prawnej, w której przywołano aspekty prawne oraz rozwiązania przyjęte w poszczególnych państwach europejskich, mogące usprawnić działania mające na celu zwalczanie dezinformacji, co z kolei pozwala zdefiniować perspektywy na przyszłość. W dzisiejszym świecie, gdzie środki masowego przekazu stanowią ważną rolę w życiu każdego człowieka, dezinformacja posiada wyjątkowo potężną zdolność oddziaływania na całe społeczeństwo, także w sferze prawnej.

Słowa kluczowe: wprowadzenie w błąd, manipulacja informacyjna, fałszywe informacje, przestrzeń wirtualna, misinformacja

Legal Aspects of Combating Disinformation and Fake News in the Online Sphere

Abstract

The article attempts to address the issue of disinformation and fake news in the online sphere and proposes a plan of action to combat them, taking into account the legal aspects of these concepts. Can we effectively counteract the emergence of these phenomena on the internet using legal provisions? By employing appropriate legal regulations, it is possible to mitigate the spread of disinformation and fake news online. The article includes an analysis of these two concepts, namely the initial usage of these terms, their meanings, and applications, along with an introduction to the problem and its significance in the context of an information society. It focuses on legal analysis alongside references to other legal aspects and solutions adopted in various countries, which may enhance efforts aimed at combating disinformation, thereby defining perspectives for the future. In today's world, where mass media plays a crucial role in everyone's life, disinformation possesses an exceptionally powerful ability to influence entire societies, including in legal terms.

Keywords: misleading information, information manipulation, false information, virtual space, misinformation

